

Tanítási tervezet

I. Alapadatok:

Az óra időpontja: 2015. október 19. 8:00-8:45

Az iskola megnevezése: ELTE Trefort Ágoston Gyakorló Gimnázium

Az iskola címe: 1088 Budapest, Trefort utca 8.

Osztály: 7. b

Tanít: Tolnai Viktória

A témakör megnevezése: Afrika földrajza

A tanítási egység címe: Afrika az ellentétek földje

II. Az óra típusa: Új ismereteket feldolgozó vegyes óra

Az óra jellemző munkaformája: Frontális munkaforma

III. Tantervi követelmények:

1. A tanítási óra oktatási célja:

- Az afrikai kontinensre jellemző kettősség felismerése
- A gyarmati múltból és az kedvezőtlen döntésekből adódó konfliktusok megértése.
- Konkrét példák rendelése az általános fogalmakhoz (pl. ültetvények, bányavidék)

2. A tanítási óra nevelési célja:

- Hatékony együttműködés a tanórán és a csoportos munkában.
- A beleérző-képesség erősítése más kultúrákban élők életkörülményeinek megismerésével.

3. A tanítási óra képzési célja:

- Elemző- és összehasonlító- képesség fejlesztése
- Diagramok, ábrák elemzésének gyakorlása
- Rendszerezés módszerének gyakorlása
- Kritikai gondolkodás fejlesztése a földrész társadalmi-gazdasági jellemzőinek és a történelmi eseményeinek elemzésével.

4. Oktatási követelmények:

a) Új fogalmak:

Általános fogalmak: ültetvény, monokultúra, oázisgazdálkodás, gazdasági befolyás, fejlődő országok, városövek, nyomornegyed, analfabétizmus, eladósodás.

Egyedi fogalmak: Nigéria, Kenya, Dél-afrikai Köztársaság, Kongói Demokratikus Köztársaság, Nairobi, Johannesburg.

b) Megerősítendő folyamatok:

- Az eladósodáshoz vezető út
- A városok számának és népességének növekedése

c) Mélyítendő összefüggések:

- Az éghajlat és a társadalmi-gazdasági élet kölcsönhatásai
- A tipikus tájak és a regionális sajátosságok összehasonlítása.
- A gyarmati múlt és a következményei.

d) Kiemelt tevékenységek:

- Ábra- és diagramelemzés
- Rendszerezés

IV. Tantárgyi koncentráció:

- *Belső koncentráció:* Afrika tájai, földtani szerkezete, népessége; kultúrák találkozása, földrajzi övezetesség következményei.
- *Külső koncentráció:* Történelem: gyarmatosítás, ókori öntözéses kultúrák. Biológia: városi ökoszisztéma.

V. Szemléltető eszközök:

- Afrika domborzata falitérkép, atlasz
- Power Point-os összeállítás (képek afrikai falvakról és városokról, diagram az analfabetizmusról, gazdasági helyzetről, folyamatábra az összefoglaláshoz)
- Számítógép és projektor
- Keresztrejtvény
- Szókereső-kártyák
- Rajzokkal ellátott kártyák (post-it)
- Felhasznált tankönyvcsalád: Dr. Jelenszkyne Fábian Ildikó - Láng György - Ütőné Visi Judit (2007): *Földrajz 7. Földünk és környezetünk - Kontinensek földrajza*. Műszaki Kiadó, Budapest. (tankönyv és munkafüzet)

VI. Az óra részletes terve:

<i>Idő</i>	<i>Az óra menete</i>	<i>Didaktikai mozzanat</i>	<i>Didaktikai módszer</i>	<i>Eszköz</i>
0,5'	1. Az óra szervezése: jelentések, adminisztráció.			
	2. Az óra témájának bevezetése			
4'	Keresztrejtvény kiosztása A feladat megoldása Megfejtés: ELLENTÉTEK	Feladat kijelölése Ellenőrző rögzítés	Tanári közlés Egyéni munka Frontális osztálymunka	Keresztrejtvény
28'	3. A tananyag feldolgozása			
4'	-Afrikát sokszor emlegetik az ellentétek földjeként. Az eddig tanultak alapján mondjatok példákat, amik igazolják ezt az állítást! pl. éghajlat, növényzet, népesség,	Ellenőrző rögzítés	Frontális osztálymunka	Táblai vázlat

	<p>átlagos magasság, vallás stb. - Jegyezzétek le a füzetbe is!</p>			
--	---	--	--	--

8'	<p>- A képek segítségével, vizsgáljuk meg más szempontokból is az ellentétek megmutatkozását Afrikában! (város-falu, városnyomornegyed, közlekedés, gazdasági teljesítmény)</p> <p>- Hol épültek a városok? Miért? (tengerpartok, bányavidékek, folyók mentén→ok: közlekedés, víz, éghajlat, ásványkincsek)</p> <p>- Növekszik a számuk. Miért? (falvakból beköltöznek, mert vidéken túlnépesedés, nem megfelelő egészségügyi ellátás, nincs megélhetés, oktatás hiánya) →elvándorlás, városba költözés→nem kapnak munkát, szakképzettség hiánya, analfabétizmus, város nem képes ellátni őket→nyomornegyedek</p> <p>- Fehér- és Fekete-Afrika gazdasági teljesítményének összehasonlítása néhány példán keresztül (pl. Egyiptom, Kongói Dem. Közt., Dél-afrikai Közt.) különbségek okai: ásványkincsek, gyarmati örökség, földrajzi elhelyezkedés, belső konfliktusok</p>	<p>Ellenőrző rögzítés</p> <p>Rendszerezés</p>	<p>Frontális osztálymunka</p>	<p>Projektor- Power Point, Képek, Ábrák, Diagramok (☰ 1-4) atlasz (népsűrűségi térkép)</p>
----	--	---	-------------------------------	--

16'	Afrika gazdasága			
3'	<p>- Mindenki kap egy szókereső kártyát (6 féle), amiben 8-8 kifejezést kell megkeresni. Mindegyik az afrikai gazdasággal kapcsolatos.</p>	<p>Rendszerezés</p>	<p>Egyéni munka</p>	<p>Szókereső-kártyák</p>
8'	<p>a. Mezőgazdaság</p> <p>- Mely szavakat találták meg az eggyessel/kettessel/hármassal/négyessel jelölt kártya megoldói?</p> <p>- Jelöljétek a falitérképen, mely országokban jellemző! A füzetben lévő Afrika térképen is! (pl. ültetvény, oázisgazdálkodás, kávé)</p>	<p>Alkalmazó rögzítés</p>	<p>Frontális osztálymunka</p>	<p>Rajzokkal ellátott kártyák, Falitérkép</p>

5'	b. Ipar - Mely szavakat találtak meg az ötössel/hatossal jelölt kártya megoldói? (pl. gyémánt, kőolaj) - Jelöljétek a falitérképen és a füzetben is, mely országokban jellemző!	Alkalmazó rögzítés	Frontális osztálymunka	Rajzokkal ellátott kártyák, Falitérkép
----	--	--------------------	------------------------	--

12'	4. Összefoglalás
-----	-------------------------

4'	- Elemezzük a kivetített folyamatábrát! - Mi az oka annak, hogy az afrikai országok eladósodtak? →gyarmati múlt, kedvezőtlen gazdálkodás, pénzhiány, kölcsönök felvétele - Mik a következmények? →éhezés, belső konfliktusok, munkanélküliség, nyomornegyedek - Miért nem tudják megfelelően kezelni a helyzetet? →pénzhiány, szakképzettség hiánya, korszerűtlen gazdálkodás	Alkalmazó rögzítés	Frontális osztálymunka	Projektor-Folyamatábra (☰5)
6'	- Egy közép-afrikai ország elnöke vagy. Hogyan lehetne az előzőekben megismert problémákat megoldani? Pártársaddal együtt gyűjtsetek javaslatokat!	Ellenőrző rögzítés	Csoportmunka	
2'	Egy-két vállalkozó tanuló elmondja a javaslatait.	Ellenőrző rögzítés	Frontális osztálymunka	

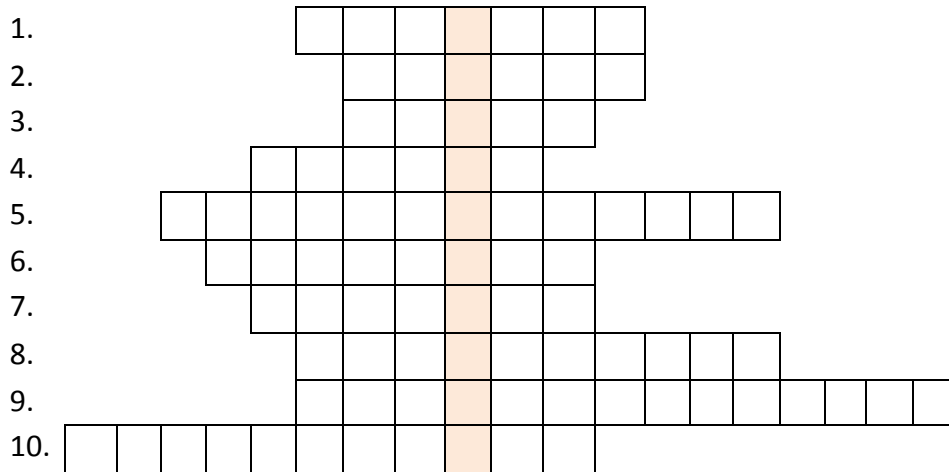
	5. Házi feladat kijelölése
--	-----------------------------------

0,5'	Tanulni: Afrika gazdasága tk. 28-30. old.	Feladat kijelölés	Tanári közlés	Tankönyv
------	---	-------------------	---------------	----------

0,5'	6. Az óra befejezése: Felállás, teremrend.
------	---

Melléklet:

1. feladathoz - *Keresztrejtvény*

1. A Kongó-medence természetes növényzete, ahol mindennap menetrendszerűen hullik a csapadék.
2. Afrika északi részén található, harmadidőszaki gyűrthegeység. Az Eurázsiai-hegységrendszer legnyugatibb tagja.
3. Afrika leghosszabb folyója, amely deltatorkolattal éri el a Földközi-tengert.
4. A Szahara területén élő népcsoport, akiket kék embereknek is szoktak nevezni, jellegzetes öltözkükről.
5. Afrika legmagasabb hegyése, ami a Kelet-afrikai- magassföld területén található
6. Ebben az észak-afrikai országban találhatóak a piramisok.
7. Egy dél-afrikai folyó, ami tölcsértorkolattal éri el az Indiai-óceánt és hatalmas zuhataga a Viktória-vízesés.
8. Afrika legnagyobb felszínű tava.
9. Afrika egyik nevezetes pontja, amit sokan, tévesen, a kontinens legdélibb pontjaként ismernek.
10. Afrikától keletre, az Indiai-óceánban lévő sziget, amely egyedi állatvilágáról is nevezetes.

Megfejtés: .....

3. feladathoz- Afrika gazdasága szókereső-kártyák

1. egyenlítői ültetvényes gazdálkodás

M	Q	U	G	W	A	M	N	G	Ü
Ü	Q	S	B	A	N	Á	N	N	L
Z	R	G	U	I	N	E	A	N	T
E	J	K	I	V	I	T	E	L	E
M	T	M	R	K	N	O	X	U	T
L	O	Q	T	T	O	I	T	W	V
K	L	T	E	Q	M	N	H	K	É
Q	Á	Z	A	S	X	U	G	R	N
R	M	V	Q	U	Q	J	A	Ó	Y
Y	O	H	É	K	B	N	F	S	I

2. egyenlítői kapás földművelés

L	N	F	V	Q	H	N	R	O	K
R	I	O	I	R	E	E	E	J	U
B	G	D	É	R	R	N	S	K	K
I	É	C	H	G	Q	C	O	A	O
C	R	X	S	E	E	T	S	P	R
Y	I	L	P	J	L	T	U	A	I
B	A	T	Á	T	A	Y	É	V	C
X	Q	L	B	B	R	N	B	S	A
C	X	Á	S	Ó	B	O	T	E	B
O	Y	K	Ö	L	E	S	P	S	N

3. szavanna területek mezőgazdasága

N	S	Z	U	D	Á	N	W	Ö	W
H	O	J	Q	X	T	K	X	N	O
E	T	M	D	Z	D	T	W	T	N
G	Q	H	Á	W	V	M	M	Ö	W
Y	T	H	G	D	Z	D	L	Z	E
I	P	Á	S	Z	T	O	R	É	C
P	C	G	Y	A	P	O	T	S	M
T	Y	S	Z	A	V	A	N	N	A
O	O	V	Z	J	U	D	O	I	X
M	G	A	B	O	N	A	H	P	C

4. oázisgazdálkodás

P	J	W	S	I	V	A	T	A	G
J	R	P	P	Y	Y	C	I	X	G
Z	Ö	L	D	S	É	G	F	N	Y
W	Ö	N	T	Ö	Z	É	S	D	Ü
B	W	M	U	A	C	I	J	A	M
L	Í	B	I	A	E	R	N	T	Ö
I	S	H	V	V	I	F	B	O	L
Y	Z	C	O	Á	Z	I	S	L	C
Q	G	A	B	O	N	A	K	Y	S
O	C	S	T	L	G	W	G	A	V

5-6. Afrika ipara

I	I	P	A	R	N	V	H	N	U
Q	A	F	U	T	I	A	F	J	P
R	L	S	K	K	G	N	Ö	H	M
H	G	P	Q	Ö	É	G	L	J	L
O	É	X	B	O	R	O	D	T	L
W	R	Q	Q	L	I	L	G	K	Y
A	I	D	A	A	A	Á	D	K	
T	A	H	Y	J	B	P	Z	D	P
U	F	C	S	Q	B	Á	N	Y	A
D	J	Z	A	L	Í	B	I	A	Y

J	D	Z	I	M	B	A	B	W	E
V	K	É	G	A	I	Q	N	C	O
K	A	Ö	L	Y	N	K	B	B	O
O	R	X	S	A	É	E	O	R	J
N	A	K	P	Z	F	M	O	D	L
G	N	N	D	E	É	R	Á	C	L
Ó	Y	G	W	N	S	N	I	N	F
I	G	T	N	K	O	J	J	K	T
N	A	K	R	B	Á	N	Y	A	A
B	O	T	S	W	A	N	A	H	U

Megoldások:

1. Keresztrejtvény

1.			E	S	Ó	E	R	D	Ó									
2.				A	T	L	A	S	Z									
3.					N	Í	L	U	S									
4.				T	U	A	R	E	G									
5.	K	I	L	I	M	A	N	D	Z	S	Á	R	Ó					
6.		E	G	Y	I	P	T	O	M									
7.			Z	A	M	B	É	Z	I									
8.				V	I	K	T	Ó	R	I	A	T	Ó					
9.					J	Ó	R	E	M	É	N	Y	S	É	G	F	O	K
10.	M	A	D	A	G	A	S	Z	K	Á	R							

2. Szókereső-kártyák

1.

M	Q	U	G	W	A	M	N	G	U
U	Q	S	B	A	N	A	N	N	L
Z	R	G	U	I	N	E	A	N	T
E	J	K	I	V	I	T	E	L	E
M	T	M	R	K	N	O	X	U	T
L	O	Q	T	T	O	I	T	W	V
K	L	T	E	Q	M	N	H	K	É
Q	Á	Z	A	S	X	U	G	R	N
R	M	V	Q	U	Q	J	A	Ó	Y
Y	O	H	É	K	B	N	F	S	I

2.

L	N	F	V	Q	H	N	R	O	K
R	I	O	I	R	E	E	E	J	U
B	G	D	E	R	R	N	S	K	K
I	É	C	H	G	Q	C	O	A	O
C	R	X	S	E	E	T	S	P	R
Y	I	L	P	J	L	T	U	A	I
B	A	T	Á	T	A	Y	É	V	C
X	Q	L	B	B	R	N	B	S	A
C	X	A	S	Ó	B	O	T	E	B
O	Y	K	Ó	L	E	S	P	S	N

3.

N	S	Z	U	D	A	N	W	O	W
H	O	J	Q	X	T	K	X	N	O
E	T	M	D	Z	D	T	W	T	N
G	Q	H	Á	W	V	M	M	Ö	W
Y	T	H	G	D	Z	D	L	Z	E
I	P	Á	S	Z	T	O	R	É	C
P	C	G	Y	A	P	O	T	S	M
T	Y	S	Z	A	V	A	N	N	A
O	O	V	Z	J	U	D	O	I	X
M	G	A	B	O	N	A	H	P	C

4.

P	J	W	S	I	V	A	T	A	G
J	R	P	P	Y	Y	C	I	X	G
Z	Ö	L	D	S	É	G	F	N	Y
W	Ö	N	T	Ö	Z	É	S	D	Ü
B	W	M	U	A	C	I	J	A	M
L	I	B	I	A	E	R	N	T	Ö
I	S	H	V	V	I	F	B	O	L
Y	Z	C	Ó	Á	Z	I	S	L	C
Q	G	A	B	O	N	A	K	Y	S
O	C	S	T	L	G	W	G	A	V

5.

I	C	P	A	R	N	V	H	N	U
Q	A	F	U	T	I	A	F	J	P
R	L	S	K	K	G	N	Ö	H	M
H	G	P	Q	Ö	É	G	L	J	L
O	É	X	B	O	R	O	D	T	L
W	R	Q	Q	L	I	L	G	K	Y
A	I	D	A	A	A	A	A	D	K
T	A	H	Y	J	B	P	Z	D	P
U	F	C	S	Q	B	Á	N	Y	A
D	J	Z	A	L	I	B	I	A	Y

6.

J	D	Z	I	M	B	A	B	W	E
V	K	É	G	A	I	Q	N	C	O
K	A	Ö	L	Y	N	K	B	B	O
O	R	X	S	A	É	E	O	R	J
N	A	K	P	Z	F	M	O	D	L
G	N	N	D	E	É	R	A	C	L
Ó	Y	G	W	N	S	N	I	N	F
I	G	T	N	K	O	J	J	K	T
N	A	K	R	B	A	N	Y	A	A
B	O	T	S	W	A	N	A	H	U